

File op het stroomnet: wie krijgt elektriciteit en wie niet?

Frank Straver, Trouw 3 november 2023 11:02

Medewerkers van Alliander waren eerder dit jaar bezig met een klus in Haarlem. De dochteronderneming van netbeheerder Liander legt 4500 kilometer nieuwe kabels in Gelderland en Noord-Holland. beeld ANP, Ramon van Flymen

ECONOMIE | ELEKTRICITEITSNET

Netbeheerders beloven snel miljarden euro's te investeren om filevorming op het stroomnet op te lossen. Harde keuzes zijn nodig.

Wat is uw boekentop 10?

Vul hier in!

De „meest ambitieuze investeringsplannen ooit” moeten de problemen op het overvolle stroomnetwerk gaan oplossen. De Nederlandse netbeheerders gooien er vanaf nu jaarlijks samen zeker 8 miljard euro tegenaan, maakten ze woensdag bekend. Dat is grofweg 20 procent meer dan ze al van plan waren te investeren in een sterker stroomnet, dat gasloze fabrieken, elektrische auto's en duurzame woonwijken van energie kan voorzien en wind- en zonnestroom kan verwelkomen.

Ga er voorlopig maar niet van uit dat de opgekrikte miljardeninvestering de problemen gaat oplossen, zeggen de netbeheerders er gelijk bij. Ook als de schop flink in de grond gaat, verwacht branchevereniging Netbeheer Nederland dat zo'n driekwart van de aangevraagde stroompunten kan worden aangelegd, waarin er meer dan 100.000 kilometer aan kabels in de grond bij komt, zoals gepland.

Er zijn meerdere redenen waarom de problemen de komende jaren aanhouden, ondanks het feit dat netbeheerders er meer geld tegenaan willen gooien. De netbeheerders kunnen de energietransitie niet bijbenen. Warmtepompen, gasloze huizen, laadpunten, grote batterijen en groene stroom van windmolens en zonnecellen nemen zo'n hoge vlucht dat ze er nauwelijks tegenop kunnen werken. Ondertussen kampen ze met een tekort aan technisch personeel, ruimtegebrek en stroperige procedures.

Bolwerken

In de hoop snel meer kabels te kunnen leggen maakten de netbeheerders afgelopen week al afspraken met de overheid, die wil toestaan dat de werkzaamheden al van start gaan voor het papierwerk op orde is. Toch zal het stroomnet tot en met 2026 te zwak blijven, waarschuwt Netbeheer Nederland.

Dat leidt ertoe dat „pijnlijke keuzes” nodig zijn. „We stellen ons dagelijks de vraag: wat doen we nu en wat later?” staat in een verklaring van Netbeheer Nederland. Omdat de netbeheerders het aantal aanvragen voor stroompunten niet meer kunnen bolwerken, mogen ze die van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) langdurig in de wacht zetten. De toezichthouder wil in 2024 wettelijk gaan regelen welke stopcontacten voorrang hebben en wie er, als gevolg daarvan, een afwijzing krijgt. Tot die tijd moeten netbeheerders zelf prioriteiten stellen, door te kijken welke aanvraag het grootste maatschappelijk belang dient.

Basisschool

„Dat is enorm moeilijk, eigenlijk kunnen en willen wij die keuzes niet maken”, zegt woordvoerder Theo Scholte van de netbeheerders. „Oké, als je moet kiezen tussen het aansluiten van een casino of een ziekenhuis, dan is de keuze voor iedereen wel helder. Maar wat doen we als er een keuze nodig is tussen de stroomvoorziening voor een nieuwe basisschool en een wijkcentrum met huisartsenpraktijk?” Verwacht maar niet dat netbeheerders zelf allerlei ethische en sociale afwegingen gaan maken, reageert Netbeheer Nederland afwijzend.

De ACM moet de prioritering kiezen, zeggen de netbeheerders, of gemeenten moeten de knopen doorhakken. Onderzoeker Brinn Hekkelman zag het dilemma al van mijlener aankomen. Hij promoveerde begin dit jaar aan het Centrum Wiskunde & Informatica en de TU Delft op het maken van eerlijke keuzes bij verdeling van stroom.

Appeltje-eitje

Een discriminerend systeem optuigen, waarin de ene stroomklant voorgaat op de andere is

Stroom voor zorg kan bijvoorbeeld voorgaan op commerciële winkels, elektriciteit kan eerder gaan naar duurzame kantoren dan naar vuile machines. „Het lastigste is het als stroomvragers sterk op elkaar lijken. Bijvoorbeeld meerdere woonwijken. Ga je dan onderling vergelijken: welke wijk krijgt medische bewonersvoorzieningen en welke krijgt stroomslurpende jacuzzi's in de tuin?”

De netbeheerders willen daar hun vingers niet aan branden. „Wij gaan niet proactief met prioritering aan de slag, zoals de ACM voorstelt”, zegt woordvoerder Scholte. Zij richten zich liever op de technische kant, de uitbreiding en versterking van de stroomkabels in de grond, zodat de energietransitie niet verder stopt.

ZOAG van maatschappij naar onderneming

Overwinterpa...
een deken en

Populaire artikelen

- Best gewaardeerd
- Best gewaardeerd
- De best gewaardeerde...
aangepast op uw leesge...
artikelen verdwijnen uit...
personalisatie.

- KERK & RELIGIE
29 jan. VU onderz...
onvolkome...
proefschri...
- BINNENLAND
30 jan. Christelijk...
Rotterdam...
de getroffen...
- BUITENLAND
30 jan. Gijzelaar O...
Gaza op ee...
overleven
- KERK & RELIGIE
31 jan. Ds. Verschr...
vrouwenbo...
„Verbindst...
bemint”
- BUITENLAND
31 jan. Met Reape...
„robuuste”...
NAVO
- POLITIEK
31 jan. SGP wil da...
geboortebe...

RD.nl In uw ma

Alle

E-mailadres*

Voornaam*

Achternaam*

Insch